

Βασιλική Βέργου ΠΕ.70

2^ο Πρότυπο Πειραματικό Δημοτικό σχολείο Ιωαννίνων

1. Τίτλος Διδακτικής Πρακτικής : Διδασκαλία του 26^{ου} Κεφαλαίου
της **Ιστορίας Δ΄ Δημοτικού**

«Οι κυριότερες φάσεις του πελοποννησιακού πολέμου»

Όνοματεπώνυμο: Βασιλική Βέργου

Ιδιότητα: Εκπαιδευτικός Π.Ε.70

E-mail: kvergp@gmail.com

Εμπλεκόμενες γνωστικές περιοχές: Ιστορία, Γλώσσα και ΤΠΕ

Γνωστικό αντικείμενο: Ιστορία Δ΄ τάξη δημοτικού

2. Συμβατότητα με το ΑΠΣ & το ΔΕΠΠΣ:

Στο ΑΠΣ και ΔΕΠΠΣ αναφέρεται ότι βασικός στόχος της διδασκαλίας της ιστορίας είναι ο μαθητής να μπορέσει να αναπτύξει συγκεκριμένο τρόπο προσέγγισης των ιστορικών γεγονότων (ιστορική σκέψη), μέσα από τη μελέτη των γεγονότων και την διάκριση των αιτίων και των αφορμών καθώς επίσης και την αναγνώριση των αποτελεσμάτων τους.

Αυτό τον βοηθά στο να κατανοήσει συνθήκες του σύγχρονου περιβάλλοντος και να διαμορφώσει στάσεις, αξίες και υπεύθυνες πρακτικές για το «ενήλικο» μέλλον του. Σημαντικό στοιχείο επίσης αποτελεί το γεγονός ότι ο μαθητής έτσι αντιλαμβάνεται την ιστορική συνέχεια του παρελθόντος και πως η ιστορία δεν είναι κάτι που έχει περάσει., αλλά συνδέεται άμεσα με την δική του πραγματικότητα.

Από την άλλη, σε επίπεδο καλλιέργειας της γλώσσας, πέραν του εμπλουτισμού της με ορολογία και στοιχεία σχετικά με την Ιστορία ο μαθητής καλείται να κατανοήσει και να διατυπώσει(προφορικά και γραπτά) απόψεις και ερωτήματα σχετικά με το περιεχόμενο και να εκφράσει συμπεράσματα και συναισθήματα χρησιμοποιώντας όλα τα γλωσσικά εκφραστικά μέσα που ο ίδιος διαθέτει.

Η εμπλοκή των ΤΠΕ, ως πολύτιμο εργαλείο, στην διδασκαλία της Ιστορίας εξυπηρετεί τον τεχνολογικό εγγραμματισμό των μαθητών, και προσφέρει ουσιαστικά ως διδακτικό - διερευνητικό αλλά και αξιολογητικό εργαλείο.

Διδακτική μεθοδολογία:

Ακολουθήθηκαν:

Απόδοση-παρουσίαση του κειμένου με σύντομη αφήγηση και στη συνέχεια διάλογος- συζήτηση με τον σταδιακό σχολιασμό των παραθεμάτων του βιβλίου και των επιπρόσθετων κειμένων που δόθηκαν.

Ομαδοσυνεργατική μέθοδος για τη δημιουργία του σχεδιαγράμματος (με βάση το κείμενο του βιβλίου) και την επίλυση του σταυρόλεξου (με βάση τα παραθέματα) και τέλος, ατομική εργασία για τη συμπλήρωση της προσωπικής ιστοριογραμμής (που τηρούν) και την απάντηση των ερωτημάτων που τέθηκαν μετά από σχετική συζήτηση.

Σκοπός και Στόχοι :

➤ **ως προς το γνωστικό αντικείμενο :** Οι μαθητές :

A. να γνωρίσουν τα σημαντικότερα σημεία του πελοποννησιακού πολέμου.

B. να κατανοήσουν τους βασικούς λόγους της μεγάλης διάρκειας και έντασης του πολέμου.

Γ. να διαμορφώσουν γνώμη για τακτικές και συμπεριφορές ατόμων και ομάδων.

Δ. να συνειδητοποιήσουν τα αδιέξοδα που δημιουργεί ένας εμφύλιος πόλεμος.

E. να χαρακτηρίσουν συμπεριφορές όπως αυτή του Περικλή και του Αλκιβιάδη.

➤ **ως προς τη μαθησιακή διαδικασία:**

A. να ενισχυθεί η συνεργατική μάθηση και επικοινωνία, η δημιουργικότητα και η κριτική σκέψη των μαθητών.

➤ **ως προς τη χρήση νέων τεχνολογιών (ένας Η/Υ και Προτζέκτορας)**

A. εξοικείωση με τη μηχανή αναζήτησης της Google και της Google earth.

B. παρουσίαση και συμμετοχή των παιδιών στην «κατασκευή» σχεδιαγράμματος με το πρόγραμμα c-maps tools

Γ. παρουσίαση και συμμετοχή των παιδιών στην οργάνωση σταυρόλεξου που δημιουργήθηκε και επιλύθηκε στην τάξη με το πρόγραμμα hotpotatoes.

Εκτιμώμενη διάρκεια: 2 διδακτικές ώρες.

3. Παρουσίαση διδακτικής πρακτικής:

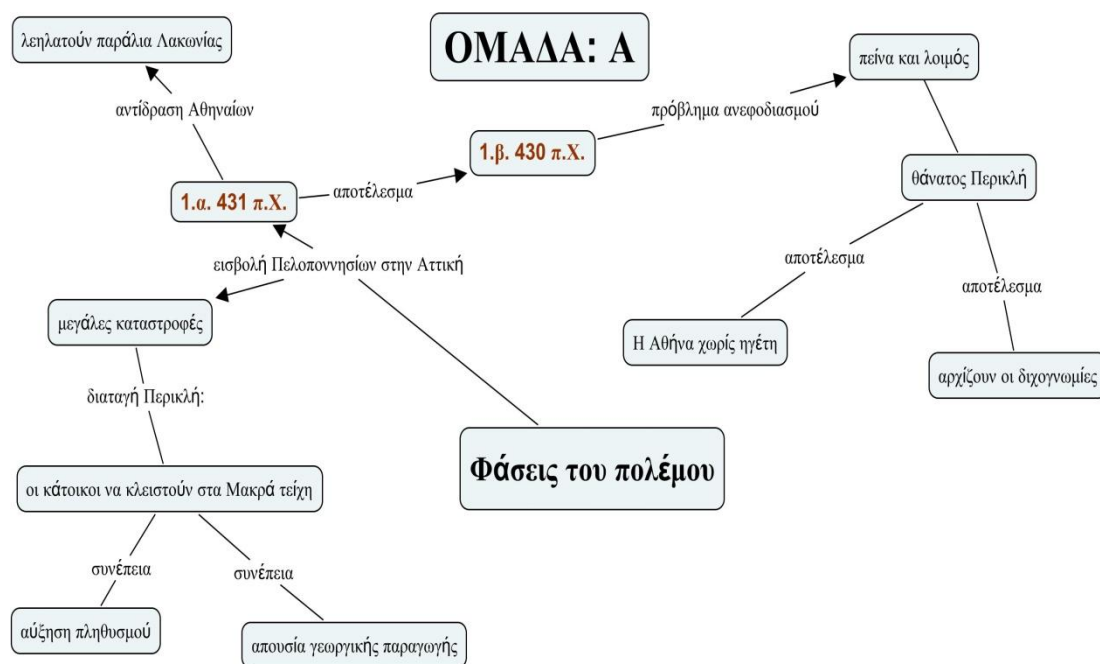
Μετά από σύνδεση με τον επίλογο του προηγούμενου Κεφαλαίου γίνεται σύντομη αφήγηση των βασικών σημείων της ενότητας συνολικά.

Στη συνέχεια γίνεται ανάγνωση του^{1ου} παραθέματος και συζήτηση για την προσωπικότητα του Περικλή. Οι μαθητές με ερωτήσεις καλούνται να σκεφτούν πως θα είναι η ζωή στην Αθήνα μετά την απώλεια του ηγέτη της.

Δραστηριότητα 1^η:

Στη συνέχεια το κείμενο, με κριτήριο τις παραγράφους του, ανατίθεται στις ομάδες εργασίας για την επισήμανση, με υπογράμμιση, των σημείων που θεωρούνται βασικά για την ένταξή τους στον εννοιολογικό χάρτη. Κατόπιν, κάθε ομάδα ανακοινώνει τα βασικά σημεία-κλειδιά που έχει εντοπίσει. Αυτά συγκροτούν τον εννοιολογικό χάρτη που δημιουργείται από κάθε ομάδα στον υπολογιστή της τάξης. Ενδεικτικά παρατίθεται αυτός της ομάδας Α' :

Φύλλο εργασίας 1.

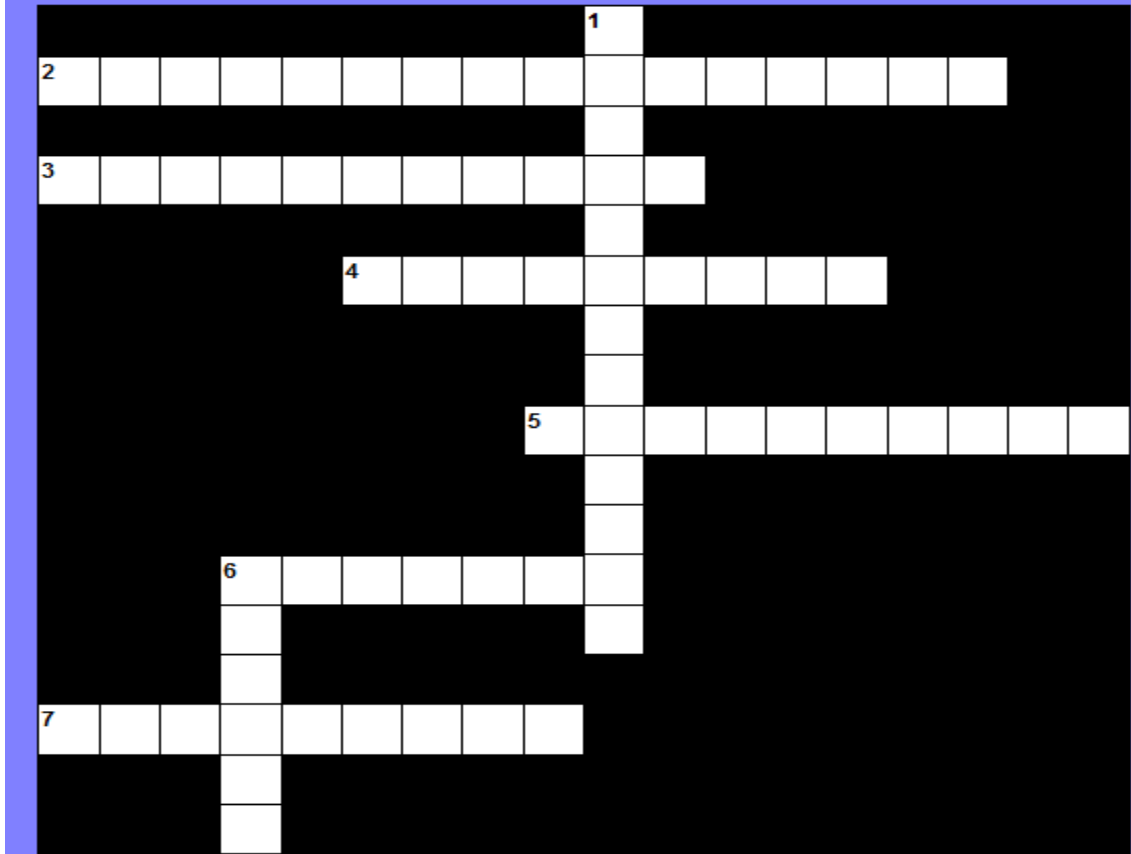
* Για λόγους πρακτικούς-και πρόληψης δυσλειτουργιών- σε έντυπη μορφή δίδεται στα παιδιά κοινός πίνακας σχεδιαγράμματος, στο τέλος της διαδικασίας.

Δραστηριότητα 2^η :

Στις πέντε ομάδες δίδονται για μελέτη τα παραθέματα 2 και 3. του βιβλίου, καθώς επίσης και αυτά του Παραρτήματος (σύνολο πέντε).

Μετά από ανάγνωση και ανάλυσή τους με διαλογική συζήτηση, καλούνται ανά ομάδα να επισημάνουν τα βασικά σημεία του κειμένου που έχουν αναλάβει και τέλος, να επιλύσουν ομαδικά σε επίπεδο τμήματος -ως ανατροφοδότηση- σταυρόλεξο που τους παρουσιάζεται σε ηλεκτρονική μορφή και περιλαμβάνει, κατά το δυνατό, αυτά τα σημεία.

Φύλλο εργασίας 2.

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ

ΚΑΘΕΤΑ:

- 2. Αυτό σκέφτηκαν οι Αθηναίοι και δεν συνθηκολόγησαν μετά τη νίκη στις Αργινούσες (δύο λέξεις)
- 3. Οι Αιγός ποταμοί βρίσκονται μέσα στα στενά του..
- 4. Οι σύμμαχοι των Σπαρτιατών πρότειναν την της Αθήνας
- 5. Οι Σπαρτιάτες με την πρόταση των συμμάχων τους.
- 6. Αυτή "μετέφερε" την είδηση της καταστροφής του Αθηναϊκού στόλου.
- 7. Μετά την ήττα οι Αθηναίοι προετοιμάζονταν για ...

Φύλλο εργασίας 3 .

Απάντησε στην παρακάτω ερώτηση:

Πώς κρίνεις την ενέργεια των Αθηναίων να απορρίψουν την πρόταση των Σπαρτιατών για ειρήνη μετά τη νίκη τους στις Αργινούσες; Πώς επηρέασε την εξέλιξη των γεγονότων κατά τη γνώμη σου;

Φύλλο εργασίας 4 (επέκταση)

Αναζήτησε πληροφορίες στην ηλεκτρονική διεύθυνση

<http://el.wikipedia.org/>

για όποιο από τα παρακάτω θέματα-πρόσωπα εσύ ενδιαφέρεσαι: Ξενοφώντας, Πάραλος και ιερά πλοία στην αρχαιότητα, Αλκιβιάδης, Περικλής, ή όποιο άλλο σχετικό με τον πελοποννησιακό πόλεμο σου κίνησε το ενδιαφέρον.

Γράψε γι' αυτό(ν) ένα κειμενάκι το πολύ 100-150 λέξεων.

4. Αξιολόγηση διδακτικής πρακτικής:

Με την ολοκλήρωση της διαδικασίας διαπιστώθηκε ότι οι μαθητές ήδη είχαν αποκτήσει γνώση των βασικών σημείων του κεφαλαίου, αλλά και εκπληρώσει το μεγαλύτερο μέρος των αρχικών στόχων.

Οι ομάδες δούλεψαν σε ικανοποιητικό επίπεδο και η συνεργασία τους απέδωσε τα αναμενόμενα. Η χρήση του λογισμικού c-maps tools ενθουσίασε τα παιδιά, ωστόσο η ύπαρξη ενός Η/Υ και η στενότητα χώρου καθυστερεί κάπως, **χρονικά**, τη διαδικασία. Παράλληλα η επιλογή επίλυσης του ηλεκτρονικού σταυρόλεξου αποδείχθηκε θετική στην ανατροφοδότηση των μαθητών.

Παράρτημα Α.

Αργινούσες (406 π.Χ.)

Η **Ναυμαχία στις Αργινούσες** (νησιά στα παράλια της Μικράς Ασίας απέναντι από τη Λέσβο) δόθηκε το 406 π.Χ. κατά τα τέλη του Πελοποννησιακού Πολέμου μεταξύ οκτώ Αθηναίων στρατηγών που ηγούνταν 155 τριήρων και του Σπαρτιάτη Καλλικρατίδα που ηγείτο 120.

Η ναυμαχία έληξε με νίκη των Αθηναϊκών δυνάμεων και το αποτέλεσμα προκάλεσε πρόταση συνθηκολόγησης από τη Σπάρτη, απορρίφθηκε όμως από την Αθήνα ως ασύμφορη, αφού προϋπόθετε να παραμείνουν στην πελοποννησιακή συμμαχία πολλά νησιά του Αιγαίου και πόλεις της Ιωνίας που είχαν στο μεταξύ αλλάξει στρατόπεδο. Επιπλέον, η νίκη αμαυρώθηκε από την εκτέλεση των νικητών Αθηναίων στρατηγών, οι οποίοι καταδικάστηκαν σε θάνατο επειδή δεν διέσωσαν τους ναυαγούς και δεν περισυνέλεξαν τις σωρούς περίπου 5.000 συμπολεμιστών τους.

Αιγός ποταμοί (404π.Χ.)

Η περιοχή **Αιγός ποταμοί** στον Ελλάσποντο έμεινε στην ιστορία εξαιτίας της καθοριστικής μάχης και ναυμαχίας που δόθηκαν εκεί το Σεπτέμβριο του 405 π.Χ. μεταξύ Σπαρτιατών και Αθηναίων. Η πανωλεθρία των δεύτερων είχε ως αποτέλεσμα περίπου έξη μήνες αργότερα να λήξει ο Πελοποννησιακός Πόλεμος με την παράδοση των Αθηνών. Πολλοί ιστορικοί έχουν προσπαθήσει να πιστοποιήσουν ποια ακριβώς ήταν η θέση των **Αιγός ποταμών** ως παραλιακής περιοχής, αλλά και κυριολεκτικά ως ποταμών. Πιστεύουν ότι υπήρχαν πράγματι ποταμοί -τουλάχιστον δύο- που οι ροές τους σχημάτιζαν κοντά στις εκβολές τους το σχήμα κεράτων.

Οι περισσότεροι δέχονται σήμερα ότι ο αθηναϊκός στόλος είχε κινηθεί αρκετά βορειότερα της Σηστού μέσα στον Ελλάσποντο (δηλαδή στα Στενά των Δαρδανελίων) και ότι είχε ναυλοχήσει απέναντι από την αρχαία Λάμψακο.

«.....Στην Αθήνα από την άλλη όταν έφθασε η Πάραλος* την νύχτα, διαδιδόταν η συμφορά και ο θρήνος από τον Πειραιά μέσα από τα μακρά τείχη έφτασε στην πόλη καθώς ειδοποιούσε ο ένας τον άλλον·

ώστε εκείνη τη νύχτα κανείς δεν κοιμήθηκε, όχι μόνον επειδή πενθούσαν τους χαμένους, αλλά πολύ περισσότερο ακόμη οι ίδιοι τους εαυτούς τους, επειδή νόμιζαν ότι θα πάθουν όσα έκαναν και στους Μηλίους που ήταν άποικοι των Λακεδαιμονίων, αφού τους νίκησαν στην πολιορκία,

και στους κατοίκους της Ιστιαίας και της Σκιώνης και της Τορώνης και της Αίγινας και σε άλλους πολλούς των Ελλήνων. Την επόμενη συνεκάλεσαν εκκλησία, στην οποία αποφάσισαν να φράξουν τα λιμάνια εκτός από ένα και να επισκευάζουν τα τείχη και να τοποθετούν φρουρές και όλα τα υπόλοιπα να τα προετοιμάζουν σαν να βρίσκεται η πόλη σε κατάσταση πολιορκίας.....»

Ξενοφώντα «Ελληνικά» Βιβλίο 2 Κεφ. 2 παρ. 1-4(μετάφραση)

* Η Πάραλος ήταν ένα από τα έξι ιερά πλοία των Αθηναίων που γλίτωσε στην ναυμαχία των Αιγός ποταμών. Χρησιμοποιούνταν κυρίως για να μεταφέρουν διπλωματικές αντιπροσωπίες ή να λαμβάνουν μέρος σε λατρευτικές τελετές.

Παράρτημα Β: Ιστοριογραμμή:

ΚΛΑΣΣΙΚΑ ΧΡΟΝΙΑ

- Κλασικά χρόνια Α' (περσικοί πόλεμοι-Χρυσός αιώνας) 500 π.Χ. - 371 π.Χ.
- Κλασικά χρόνια Β' (Μ. Αλέξανδρος) 371 π.Χ. - 323 π.Χ.

